

L'actual ministre francès de Finances, Thierry Breton, va dir fa uns mesos que "l'estat francès viu per sobre dels seus mitjans". Era una constatació. No descobria res. Des de fa anys, les privatitzacions organitzades pels successius governs, de dreta o d'esquerra, només han servit per fer front a les despeses corrents d'un estat incapaç de reformar-se.

El 2005, per primera vegada des que fou creada la V República, l'IRPF (impost sobre la renda de les persones físiques) no servirà ni tan sols per eixugar els interessos del deute públic. I Breton, que veu el tronc en l'ull dels altres, no veu el que l'enega: els 160.000 funcionaris –sí, ho han llegit bé, 160.000!– que depenen del seu Ministeri d'Economia i Finances.

Ara l'executiu dirigit per l'elegant Dominique de Villepin ha decidit privatitzar una joia més de la corona cada cop menys refulgent de l'estat francès. Es tracta d'EDF, la companyia elèctrica que té més clients al món –42 milions–, valorada fa tres mesos en 62.000 milions d'euros, i ara, per necessitats de l'operació de la seva introducció en borsa, en 54.000. EDF és filla de les nacionalitzacions del 1946, realitzades en el context de destrucció posterior a la retirada nazi, en un moment en què el Partit Comunista Francès era la força política principal de França. El gaullisme, amb la seva opció per l'energia nuclear, va dotar EDF d'una sèrie de valors afegits: vitrina

El Govern francès opta per continuar privatitzant

tecnològica, garantia d'independència energètica nacional i model d'organització social. Fins al 1996, i sota pressió de Brussel·les, EDF no va haver de renunciar a una situació de monopoli de la producció, la distribució i la comercialització de l'energia elèctrica que, en el cas francès, és d'origen nuclear en quasi un 80% des de la dècada dels setanta.

El Govern ha aprovat una ampliació de capital del 15%, és a dir, vol continuar sent el propietari del 85% del capital de la companyia. El pas següent –hi ha bastants exemples– serà abaixar la participació pública fins al 50%, és a dir, la majoria absoluta, per després, amb la promesa de no retrocedir mai per sota del 33% –la minoria de bloqueig– obrir la porta a una privatització total i definitiva. Tan sols l'alternança política pot frenar la maniobra. De moment, Villepin, per tenir les mans lliures enfront dels sindicats –l'EDF és un feu de la CGT, que disposa del control d'un comitè d'empresa especialment ric–, ha promès que l'elèctrica, privada o no, haurà de continuar mantenint certes obligacions

pròpies del servei públic: no podrà tallar el subministrament durant l'hivern a les famílies més desvalgudes, el preu del kilowatt continuarà sent el mateix a tot el territori francès i els preus no podran augmentar, durant els propers cinc anys, més enllà de la inflació.

El 15% de capital a borsa hauria de portar al voltant de 9.000 milions d'euros, la part de capital reservada als treballadors que vulguin comprar accions amb un 20% de descompte al voltant dels 1.000 milions. Totes aquestes clàusules podran ser revisades, però aviat, perquè al 2007 el mercat francès de particulars s'haurà d'obrir a la competència d'altres empreses, la qual cosa permetrà, sens dubte, augmentar preus –els actuals són un 30% més barats que els dels veïns–. Òbviament, els càlculs de Villepin i l'executiu conservador no es limiten a preveure els beneficis per a l'estat derivats de la venda de les seves accions, sinó que –i sobretot– els espera obtenir del repartiment de guanys d'una empresa forçada a una lògica de major rendibilitat pels inversors privats. Si tot va bé, l'estat recupearà entre 7.000 i 9.000 milions en

un termini de quatre anys, sense prejutjar els que pugui aconseguir més tard, amb successives privatitzacions.

L'angoixa de l'estat per tenir diner fresc, en efectiu, és tremenda. Per exemple, fa uns mesos, en les mateixes pàgines d'EL TEMPS, ja els parlàvem d'una altra privatització, la de tres societats d'autopistes. Per tirar endavant el projecte cal establir el preu del que es ven, i en aquests casos l'estat té en compte no sols el preu en el moment de la transacció sinó el que hauria pogut guanyar en els propers deu, vint o trenta anys, no en va les societats que exploten determinats trams d'autopistes ho fan en règim de concessió i amb la promesa que tot plegat ha de tornar a ser propietat pública. El càlcul del preu es fa a partir del que anomenen "tipus d'interès d'actualització de base". Aquest percentatge és el que explica els dividendes que l'estat hauria guanyat d'ara fins al 2032, any en què s'acabaven les concessions. Fins fa dos anys, el tipus d'interès estimat per a aquest tipus de períodes era del 8%, però ara, en plena estagnació, és del 4%. Doncs bé, el Govern, potser per fer feliços els compradors –entre ells hi ha la societat espanyola ACESA–, potser perquè té la pressa dels endeutats fins a les celles, ha optat en aquest cas per tornar a fer servir el tipus al 8% com a referència, i el resultat és que les autopistes es vendran per uns 11.000 milions en lloc de 22.000, és a dir, per la meitat del que aconsellen fins i tot els tècnics del Ministeri.

Una altra privatització, la de la naviliera SNCM, que manté el servei de passatgers i mercaderies per mar entre Còrsega i Marsella o Toulon, s'ha fet enmig d'un escàndol i protestes socials tan confuses com ho acostuma a ser la reivindicació nacional d'uns corsos atrapats entre uns grups clandestins de caràcter semimafiós i una política de dependència. Només això impedeix de veure que el món gira a l'inrevés quan l'estat comunica que vol privatitzar la SNCM i els moviments independentistes –sindicals i polítics– exigeixen que l'estat francès continuï sent propietari al cent per cent d'una empresa ruïnosa –perd més de 100 milions d'euros cada any– quan la competència privada, amb el terç de personal, guanya diners.

El fet és que l'economia francesa, el 2006, no creixerà un 2,5%, tal com diu Breton a l'hora de fer els pressupostos de l'estat, sinó amb prou feines entre l'1,5 i l'1,8%, és a dir, que potser haurà entrat en recessió. I tampoc no és cert que aconseguirà reduir el dèficit públic per sota del 3% exigint per Maastricht –Breton parla d'un 2,9%, però els economistes de diferents banques el situen entre el 3,2% i el 3,4%–, ni, per tant, que el dèficit de l'estat sumi 46.800 milions, ni que el deute deixi de copar el 66% del producte interior brut en lloc del 50% que reclamava el famós tractat.

El Govern francès va deixar passar el moment de fer les inevitables reformes i ara és presoner dels horitzons electorals. Villepin, que vol defensar el balanç de les dues presidències successives de Jacques Chirac, promet reduir l'IRPF per guanyar-se els favors de les classes altes i mitjanes, però al mateix temps ha de privatitzar i augmentar les taxes de tota mena per mantenir la sobredimensionada maquinària de l'estat en funcionament. El seu ministre de l'Interior, Nicolas Sarkozy, cap del partit majoritari –la UMP–, que va ser creat per donar suport a Chirac però que ha escapat al control del seu inventor i ara està al servei de les ambicions de Sarkozy, no para de criticar l'executiu del qual forma part i de proposar-se com a recanvi liberal. La centrista, europeista i democratacristiana UDF de François Bayrou, que sempre havia fet costat als governs de dreta –va estar al poder amb Giscard d'Estaing–, ara es permet votar en contra dels pressupostos de l'estat i posar en dubte la conveniència de les privatitzacions. Davant una dreta dividida, que té el monopoli de tots els poders –executiu, legislatiu, judicial i de regulació de les comunicacions–, inclouent-hi el poder de fer oposició, els socialistes semblen desorientats i dividits. Uns senten la temptació maximalista, somnien amb palaus d'hivern, renacionalitzacions i internacionalisme solidari; els altres no saben què fer o dir que ja no ho diguin o facin els de la UDF o els amics de Sarkozy. Un mal panorama.

Octavi Martí
París

Interiors

Adéu, Mr. Glasnost

Libert Ferri

No és exagerat dir que amb la mort d'Aleksandr Nikolaièvitx làkovlev desapareix un dels grans artífexs de

l'ensorrament del comunisme a Europa de l'Est i a l'URSS. Si Gorbaxov va ser imatge de la *perestroika*, làkovlev, Mister *Glasnost*, en va ser l'ànima. Vaig tenir l'oportunitat d'entrevistar-lo dues vegades, la primera el 1993. En preguntar-li què sentia pel fracàs de la *perestroika*, em contestà que, de fracàs, res. Que havia aconseguit el que s'havia proposat: posar fi al sistema.

Tot seguit làkovlev va treure unes notes del calaix i me les va llegir. Parlaven de la maldat del marxismoleninisme evocant el mite de Llucifer i la seva pota diabòlica. La lectura acabava amb una sentència: "És molt difícil sintetitzar en un sol concepte el canibalisme social, el caïnisme –de Caïm–, el petó de Judes i la mentida en la seva última fase de desenvolupament." làkovlev em va reconèixer que això ho va escriure el desembre del 1985, quan ja manava Gorbaxov i ell era membre de la direcció del PCUS. Fora de gravació es va lamentar de com el món occidental s'havia oblidat de Rússia un cop desapareguda l'URSS. Una decepció que Nikolaièvitx arrossegaria ja per sempre i que va tornar a expressar a València el 1996, en un dels congressos dels Premis Octubre, on vaig tenir l'ocasió de tornar a parlar amb ell.

làkovlev mai no va ser aliè a la gran sacsejada que va remoure Europa central entre 1987 i 1989, i fins i tot se li atribueix que donés impulsos decisius. Els seus últims anys els va dedicar a fer el recompte de les víctimes del sistema. Mirant-me'l ja en perspectiva, veig en Aleksandr Nikolaièvitx làkovlev un liberal, un humanista, que es va adonar que el paradís promès era un immens camp de concentració, i, en silenci, va començar a desmantellar-lo.

llibertferri@telefonica.net